

Profesorja Gantarja sem spoznala pred dobrega pol stoletja, ko sem se vpisala na Filozofsko fakulteto. Za tiste študente, ki smo poslušali predavanja tudi na drugih, množično obiskanih oddelkih, je bila naša majhna predavalnica na Oddelku za klasično filologijo pravo zatočišče. Predavanja so potekala ciklično, za vse letnike hkrati, kar je študente nižjih letnikov spodbujalo k večjemu naporu, gotovo pa je bil tak način organizacije študija zelo zahteven tudi za profesorje. V tistem času, na začetku 70-ih let, sta bila profesor Gantar in profesorica Erika Mihevc Gabrovec edina predavatelja na Oddelku za klasično filologijo, šele pozneje se jima je pridružil profesor Primož Simoniti. Kljub skromnemu številu predavateljev pa smo bili študenti, ki nas je bilo takrat v vseh letnikih skupaj okrog deset, deležni skrbne individualne pozornosti profesorjev, ki so nam s svojim bogatim znanjem odstirali pogled v zakladnico antičnega in humanističnega duha, v neki drugi svet, ki je bil kljub svoji častitljivi starosti tako živ in prepričljiv in poln človeške modrosti, da nas je nekatere prevzel za vedno. To se seveda ne bi moglo zgoditi brez nalezljivega pedagoškega erosa, ki je navdihoval predavanja in ostalo komunikacijo profesorjev s študenti. Prav to besedno zvezo, *pedagoški eros*, je zelo rad poudarjal tudi sam profesor Gantar, ko je, vedno z veliko spoštljivostjo, govoril o svojih nekdanjih učiteljih.

Če pomislimo na njegovo vsestransko erudicijo, na osupljivo množico njegovih strokovnih objav, je skoraj nemogoče razumeti, kako mu je uspelo brez izumov sodobne tehnologije, ki so nam danes vsem na voljo in preprosto samoumevni, ustvariti tako veličasten znanstveni in prevajalski opus. Do pred dvema desetletjema ali tremi ni bilo poplave strokovnih člankov na svetovnem spletu, ni bilo spletnih slovarjev, knjižnic z računalniško evidenco, komunikacija med znanstveniki je bila otežena in zamudna. Na razpolago so bile samo strokovne knjige in revije, pa še te v skromnem, omejenem obsegu – in seveda pisalni stroj. Skoraj čudež je, da je profesor kljub tem skoraj nepremostljivim omejitvam – seveda z vidika današnjega znanstvenika in prevajalca –, kot po zgledu svojih antičnih predhodnikov (ki sicer niso imeli niti pisalnega stroja), že davno pred množičnim pojavom računalnikov zgradil svoja *monumenta* tako rekoč iz nič in se kot vrhunski klasični filolog trdno uveljavil ne samo doma, ampak tudi v mednarodnih znanstvenih krogih.

Njegova prevodna zapuščina, ki jo odlikuje izostren in domišljen čut za jezik, preseneča s svojo raznovrstnostjo. Najeminentnejši grški in latinski avtorji, poezija in proza, filozofija, zgodovina, dramatika – vsega se je lotil in vsemu je bil kos, izbiral je kot po načelu pestrosti (ποικιλία), ki ga je tudi pogosto rad omenjal na predavanjih. Od Homerja, Hezioda, Pindara, Sapfo, prek Ajshila, Sofokla, Evripida, Aristotela, Teofrasta, Teokrita, Plutarha, Prokopija, do Plavta, Terencija, ter rimskih lirikov Katula, Propercija, njemu posebej ljubega Horacija, Ovidija ... Vse to je počel z namenom, da bi uresničil svoje plemenito poslanstvo: približati vse ključne segmente antične literature čim širšemu krogu slovenskih bralcev. Temeljna antična dela v njegovih prevodih zvesto

ohranjajo svojo izvirno misel in barvitost, hkrati pa s svežino prevodnih rešitev in besedišča očarajo bralca. Izbira besedišča je ena od posebnih profesorjevih odlik: izogibal se je pompoznemu arhaičnemu izrazju in pretiranim jezikovnim izmišljijam svojih prevajalskih predhodnikov, vendar je prelom med preteklo in sodobno prevodno prakso premostil z vso potrebno občutljivostjo. Kot izurjen poznavalec jezika je ustvarjal arhaično patino svojih prevodov, ne da bi pri tem moteče posegal v jezikovno percepcijo sodobnega bralca. Tudi prevodni del njegove zapuščine je torej neprecenljiv.

Seveda to še ni vse. Ob vsem svojem znanstvenem in prevajalskem delu je profesor Gantar še vedno našel čas za mlajše in tudi nekoliko starejše rodove diplomantov grščine in latinščine in nam bil pri prevajanju v veliko oporo z dragocenimi nasveti ali pripombami. Vem, da je kot mentor pomagal marsikateremu kolegu ali kolegici, meni pa je na svojo lastno željo pregledal obe prvi triadi Ovidijevih *Metamorfoz*. Iz njegovih marginalij ob prevodu se je bilo mogoče ogromno naučiti, hkrati pa mu ni bilo odveč ob robu zapisovati tudi spodbudnih pohval ali primerjav z lastnim prevodom. Samo prevajalci vedo, kako zaželena je taka ljubezniva spodbuda, kadar se utapljaš sredi dela in hitiš z zadnjimi izboljšavami besedila, rok za oddajo pa neusmiljeno pritiska. Spomnim se dogodka, ko sva šla nekoč skupaj z neke prireditve – takrat sem ravno zaključevala prevod *Umetnosti ljubezni* in ga pestovala v nedogled – on pa mi je prijazno, ampak odločno rekel: »Barbara, enkrat boš morala to oddat!« Seveda je sam najbolje vedel, kakšni strahovi obhajajo književnega prevajalca, ko se mora navsezadnje vendarle ločiti, pravzaprav odtrgati od svojega izdelka in ga prepustiti očem javnosti, ki ji je namenjen. Enakih spodbud smo bili deležni od prav tako odličnega prevajalca, profesorja Primoža Simonitija. Ker je očitno tudi *prevajalski eros* nalezljiv, niti najmanj ne preseneča, da Oddelek za klasično filologijo tudi v novejšem obdobju generira vrsto obetavnih mladih prevajalcev, ki bodo lahko sčasoma zapolnili vrzeli v antični prevodni literaturi na Slovenskem.

Na začetku letošnjega leta mi je profesor Gantar podaril zadnjo knjigo iz svoje biografske trilogije, *Penelopin prt*, s hudomušnim posvetilom:

Če se ti ne mudi,
morda za kratek čas
še z druge kdaj strani
oglej si moj obraz!

In profesor Gantar res ni bil človek mnogoterih obrazov, ampak mnogoterih darov. Za razliko od marsikaterega svojega sodobnika je imel en sam obraz – s katere koli strani si si ga ogledal, je bil pošten, časten in človeški. Tudi v tem je tičala njegova karizma.

Barbara Šega Čeh